

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо зарахування, переведення та відрахування учнів
закладів загальної середньої освіти
у 2020 році

В умовах карантину та після його завершення засновникам та керівникам сфери загальної середньої освіти особливо важливо правильно і вчасно забезпечити учням рівний доступ до здобуття повної загальної середньої освіти, зокрема, в установленому порядку перевести їх до наступних класів, видати свідоцтва досягнень (табелі).

Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року № 762 «По затвердженні Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за № 924/27369 (далі – Порядок переведення), встановлює умови та процедуру переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

Переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти (крім перших та других класів) до наступного класу здійснюється на підставі результатів підсумкового (семестрового та річного) оцінювання учнів (вихованців) та/або їх державної підсумкової атестації (для учнів четвертих і дев'ятих класів) згідно з рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти. ***Зверніть увагу***, що таке рішення упродовж п'яти робочих днів з дати прийняття має бути оприлюднене на його інформаційному стенді.

Учні (вихованці) першого або другого класу можуть бути не переведені до наступного класу та залишені для повторного здобуття загальної середньої освіти у тому самому класі на підставі письмового звернення до закладу загальної середньої освіти одного з їх батьків чи інших законних представників, але не більше одного разу упродовж здобуття учнем (вихованцем) початкової освіти.

Під час переведення до наступного класу або вибуття із закладу загальної середньої освіти учням (вихованцям), яких було зараховано до першого класу у 2018 році та наступних роках, видається свідоцтво досягнень. Свідоцтво досягнень надається одному з батьків, іншому законному представникові учня (вихованця) не пізніше 01 липня, а копія зберігається в його особовій справі.

Під час переведення до наступного класу або вибуття із закладу загальної середньої освіти учням (вихованцям), яких було зараховано до першого класу до 2018 року, видається табель навчальних досягнень, у якому має бути відображено результати їх підсумкового оцінювання.

Учні (вихованці) 3-8 класів, які за результатами річного оцінювання здобули початковий рівень результатів навчання (1, 2, 3 бали) у вивченні

одного з предметів (українська мова, математика, алгебра, геометрія), а учні (вихованці) класів з навчанням мовами корінних народів чи національних меншин – також і з мови навчання, згідно з рішенням педагогічної ради відповідного закладу загальної середньої освіти та одного із батьків або інших законних представників можуть бути:

1) переведені до наступного класу для продовження здобуття загальної середньої освіти за індивідуальним навчальним планом (з предметів, за якими було виявлено початковий рівень результатів навчання), що затверджує керівник закладу загальної середньої освіти;

2) залишені для повторного здобуття загальної середньої освіти у тому самому класі цього закладу загальної середньої освіти (не більше одного разу упродовж здобуття учнем (вихованцем) початкової чи базової середньої освіти).

Учні (вихованці) дев'ятих класів, які завершили здобуття базової середньої освіти, можуть бути переведені:

1) до десятого класу без поглибленого вивчення окремих предметів цього самого закладу загальної середньої освіти відповідно до пункту 2 Порядку № 762 (за власною заявою (у разі досягнення повноліття) чи заявою одного з батьків, інших законних представників);

2) до десятого класу з поглибленим вивченням окремих предметів цього самого закладу загальної середньої освіти за результатами конкурсу (за умови його проведення), що проводиться відповідно до [пунктів 3-16](#) глави 4 розділу II *Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти*, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» (далі – Порядок зарахування), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016.

Учні (вихованці), які за результатами конкурсу не переводяться до десятого класу з поглибленим вивченням окремих предметів, за власною заявою (у разі досягнення повноліття) чи заявою одного з батьків, інших законних представників переводяться до десятого класу без поглибленого вивчення окремих предметів відповідно до пункту 2 Порядку переведення або випускаються із закладу загальної середньої освіти відповідно до наказу його керівника і можуть продовжити здобувати загальну середню освіту в інших закладах системи загальної середньої освіти.

Зверніть увагу! Учні (вихованці) четвертих і дев'ятих класів, які не мають результатів річного оцінювання з будь-яких предметів, особливо в умовах карантину, повинні пройти річне оцінювання в закладі загальної середньої освіти, у якому продовжують здобуття загальної середньої освіти.

У такому разі річне оцінювання здійснюється упродовж навчального року згідно з графіком та завданнями, погодженими педагогічною радою та затвердженими наказом керівника закладу загальної середньої освіти. У разі продовження здобуття загальної середньої освіти у закладі освіти, який не забезпечує здобуття базової середньої освіти, такі учні (вихованці) для отримання документа про відповідний рівень освіти проходять річне оцінювання у вечірній або екстернатній формі здобуття загальної середньої освіти.

Учні (вихованці) одинадцятих (дванадцятих) класів, які не мають результатів річного оцінювання з будь-яких предметів, можуть продовжити здобуття загальної середньої освіти за екстернатною формою її здобуття.

Іншим, не менш важливим, завданням є **організація зарахування та відрахування учнів ЗЗСО у 2020 році**, враховуючи особливості карантинного режиму.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (далі – Закон) рівний доступ до здобуття повної загальної середньої освіти забезпечується, зокрема, шляхом визначення правил зарахування до закладу освіти.

Наголошуємо, що зарахування дітей до закладу освіти на конкурсних засадах (проведення будь-яких заходів, спрямованих на перевірку знань, умінь, навичок чи інших компетентностей дитини) для здобуття початкової освіти забороняється, крім закладів спеціалізованої освіти і приватних закладів освіти.

До комунального закладу освіти для здобуття початкової та базової середньої освіти у порядку, визначеному законодавством, обов'язково зараховуються всі діти, які:

- 1) проживають на території обслуговування закладу освіти;
- 2) є рідними братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту в цьому закладі освіти;
- 3) є дітьми працівників цього закладу освіти.

Діти з особливими освітніми потребами, які проживають на території обслуговування комунального закладу освіти, мають право на першочергове зарахування до нього у порядку, визначеному законодавством, для здобуття початкової та базової середньої освіти.

Зарахування дітей до державних, комунальних закладів освіти для здобуття базової середньої освіти може здійснюватися на конкурсних засадах, якщо це не порушує право учнів, які здобули початкову освіту в цьому закладі освіти, на продовження навчання в ньому та за умови, що кількість поданих заяв про зарахування перевищує загальну кількість вільних місць у відповідних класах.

Зарахування дітей до державних, комунальних і корпоративних закладів освіти для здобуття профільної середньої освіти (академічного або професійного спрямування) відбувається на конкурсних засадах. Конкурс може не проводитися, якщо кількість поданих заяв про зарахування не перевищує загальної кількості вільних місць у відповідних класах.

Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до приватних і корпоративних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти визначається засновником (засновниками).

Правила зарахування, відрахування та переведення учнів до державних і комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти визначено Порядком зарахування.

Зверніть увагу, що ці правила складаються кожним закладом освіти на основі Порядку зарахування та відображаються у його Статуті. Усі заклади освіти, які мають ліцензію на провадження освітньої діяльності, зобов'язані забезпечувати на своїх вебсайтах (у разі їх відсутності – на вебсайтах своїх засновників) відкритий доступ до такої інформації та документів.

Порядком зарахування урегульовано механізми:

- 1) зарахування дітей до закладів освіти для здобуття початкової, базової чи профільної середньої освіти за денною формою навчання;
- 2) переведення учнів з одного закладу освіти до іншого;
- 3) відрахування учнів із закладів освіти.

Зверніть увагу, що цей Порядок зарахування не поширюється на:

- 1) заклади спеціалізованої освіти мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування;
- 2) спеціальні заклади загальної середньої освіти (спеціальні школи, санаторні школи, навчально-реабілітаційні центри та школи соціальної реабілітації);
- 3) заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Зарахування до закладу освіти здійснюється відповідно до наказу його керівника, що видається на підставі заяви про зарахування до закладу освіти одного з батьків дитини (чи повнолітньої особи, яка має намір здобувати освіту), поданої особисто (з пред'явленням документа, що посвідчує особу заявника) за зразком згідно з [додатком 1](#) Порядку зарахування, до якої додаються документи, визначені пунктом 4 розділу I Порядку зарахування. Оригінали документів мають бути подані до видання наказу про зарахування (крім свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу здобувача освіти (під час подання копії пред'являється оригінал відповідного документа)).

Діти або один з їх батьків, які мають довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, довідку про звернення за захистом в Україні, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту або якій надано тимчасовий захист, та які не мають свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу здобувача освіти оригінал та/або копії відповідного документа про освіту, зараховуються до закладу освіти без подання зазначених документів згідно з Порядком зарахування.

У разі відсутності свідоцтва про народження дитини для сприяння в його оформленні керівник закладу освіти зобов'язаний невідкладно поінформувати орган опіки і піклування за місцем проживання дитини чи місцезнаходженням закладу освіти.

У випадку відсутності документа про освіту для визначення класу, до якого має бути зарахована дитина, результати попереднього навчання можуть бути встановлені (за необхідності) відповідно до розділу II Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8, зареєстрованого наказом Міністерства юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314.

Зверніть увагу! Положення про екстернат у загальноосвітніх навчальних закладах, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2017 року № 369 **втратило чинність**.

Зарахування дітей до закладу освіти здійснюється, як правило, до початку навчального року та відповідно до території обслуговування (крім закладів освіти II, II-III ступенів та III ступеня).

Згідно з Порядком зарахування дату початку прийому документів для зарахування визначають органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади, але строк прийому документів не може бути меншим одного місяця. Як правило, прийом документів відбувається у період із 30 квітня по 30 травня.

Відповідно до підпункту 3 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 17 березня 2020 року № 530 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID – 19)» із дня оголошення карантину було зупинено перебіг строків звернення громадян за отриманням адміністративних та інших послуг.

Отже, у 2020 році строки прийому документів для зарахування може бути змінено. Крім того, у разі продовження режиму надзвичайної ситуації, інші відповідні строки, зокрема, строки оголошення конкурсного відбору, видачі наказу про зарахування тощо, визначені Порядком зарахування, може бути подовжено.

З метою дотримання протиепідеміологічних вимог засновникам та керівникам закладів загальної середньої освіти Міністерством освіти і науки України рекомендовано організувати прийом документів, необхідних для зарахування, після припинення карантину (лист Міністерства освіти і науки України від 31 березня 2020 року № 1-9/182 «Щодо організованого завершення 2019/2020 навчального року та зарахування до закладів загальної середньої освіти»).

Зверніть увагу, що інформацію про прийняті рішення щодо строків прийому документів та способів їх подання необхідно оприлюднювати впродовж двох робочих днів із дня їх прийняття на вебсайтах закладів та/або їх засновників.

Додатково інформуємо, що у зв'язку з карантинними обмеженнями засновники закладів загальної середньої освіти на цей період можуть гнучко організувати режим прийому документів та їх копій, зокрема дозволити подавати їх електронною поштою у сканованій формі без електронного цифрового підпису. Інформація про такі зміни повинна бути доведена до відома населення з використанням вебресурсів.

Звертаємо Вашу увагу на те, що вхідні документи, надіслані електронною поштою, реєструються окремо від інших вхідних документів із зазначенням електронної адреси відправника й адресата (пункт 8 розділу IV Інструкції з діловодства для закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 року № 676 «Про затвердження Інструкції з діловодства для закладів загальної середньої освіти»). Зарахування дітей до початку і впродовж навчального року здійснюється виключно на вільні місця.

Зверніть увагу, що розподіл учнів між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного [Законом України](#) «Про повну загальну середню освіту», але ***тільки після зарахування дітей до закладу освіти***.

Зарахування дитини з особливими освітніми потребами до інклюзивного чи спеціального класу (з його утворенням у разі відсутності) здійснюється на підставі доданого до заяви про зарахування висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (чи витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації).

Інформація про закріплену за закладом територію обслуговування, спроможність закладу освіти, кількість учнів у кожному класі та відповідно наявність вільних місць у кожному з них обов'язково оприлюднюється на інформаційному стенді закладу освіти та на його вебсайті (у разі відсутності вебсайту закладу освіти – на вебсайті органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти) щороку впродовж двох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення, але не пізніше ніж за місяць до початку

прийому заяв закладами освіти. Інформація про наявність вільних місць оприлюднюється також впродовж двох робочих днів з дня появи вільного (вільних) місця (місць) протягом календарного року.

Рішення місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про закріплення території обслуговування за закладом (закладами) освіти рекомендовано оприлюднювати на вебсайті відповідного органу, як правило, не пізніше ніж за 6 місяців до початку приймання заяв про зарахування.

Переведення учнів до іншого закладу освіти здійснюється відповідно до [розділу III](#) Порядку зарахування на підставі наказу керівника закладу освіти.

Відрахування учнів із закладу освіти здійснюється відповідно до [розділу IV](#) Порядку зарахування на підставі наказу керівника закладу освіти. Якщо визначений Порядком зарахування термін припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, відповідна дія має бути вчинена не пізніше першого за ним робочого дня.

За повноту і достовірність усієї інформації та усіх документів, що подаються до закладу освіти, відповідає згідно з вимогами законодавства особа, яка їх подає.

Відповідно до пункту 4 статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту» зарахування, переведення і відрахування учнів здійснює керівник закладу загальної середньої освіти, а засновник здійснює контроль за дотриманням установчих документів закладу освіти.

Рішення, дії або бездіяльність керівника чи працівників закладу освіти (зокрема з питань неправомірної відмови у зарахуванні до закладу освіти) впродовж двох робочих днів можуть бути письмово оскаржені до органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти. За результатами розгляду скарги та у випадку встановлення порушення вимог цього Порядку відповідний орган невідкладно письмово повідомляє заклад освіти про необхідність усунення цього порушення відповідно до законодавства.

Зверніть увагу, що рішення щодо переведення учнів на наступний рік навчання, їх відрахування, притягнення до відповідальності за невиконання обов'язків, а також щодо відзначення, морального та матеріального заохочення учнів та інших учасників освітнього процесу **приймає педагогічна рада закладу освіти**.

Важливо! Зарахування учнів до проєктного класу, який навчається за освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» відбувається відповідно до чинного законодавства на підставі заяв батьків або осіб, які їх замінюють.

За недотримання працівниками закладу освіти положень Порядку зарахування відповідає керівник цього закладу освіти.